

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет радіоелектроніки

Факультет інформаційно-аналітичних технологій та менеджменту

(повна назва)

Кафедра економічної кібернетики та управління економічною безпекою

(повна назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету ІТМ

В. Дорощ Володимир ДОРОШЕНКО

(підпис, ім'я, прізвище)

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інноваційне підприємництво

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(бакалаврський, магістерський, освітньо-науковий)

спеціальність 051 Економіка

(код і повна назва спеціальності)

освітньо-професійна програма програма

(професійна або наукова)

Економічна кібернетика

(повна назва програми)

Харків – 2025 р.

Розробник(и): С.В. Пономарьов доцент кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою, к.е.н., доцент
(ініціали, прізвище, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Завідувач кафедри

(підпис)

Тетяна ПОЛОЗОВА

(ім'я, прізвище)

Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Станіслав ПОНОМАРЬОВ

(ім'я, прізвище)

Схвалено методичною комісією факультету ІТМ

Протокол від «29» серпня 2025 р. № 1

Голова методичної комісії

(підпис)

Аліна ШАФРОНЕНКО

(ім'я, прізвище)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС* – 4	Вибіркова (професійної та практичної підготовки)	
Змістових модулів – 2	Рік підготовки:	
	4-й	
	Семестр	
Загальна кількість годин* – 120	8-й	
	Кількість годин	
	120	
	Навчальні заняття:	
Мова навчання – українська	1) лекції, год	
	24	
	практичні, год.	
	24	
	лабораторні, год.	
	-	-
	консультації, год	
	8	
	самостійна робота	
	64	
	В тому числі: 1) РГЗ та КР, год	
	-	
	2) курсова робота (проект), год	
-		
Вид контролю:		
залік		

Примітка.

* Відомості з навчального плану.

** Структурна одиниця дисципліни (складається із змістових модулів). Рекомендована кількість модулів дорівнює кількості контрольних точок.

2 МЕТА ДИСЦИПЛІНИ ТА ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ З ЇЇ ВИВЧЕННЯ

2.1 Мета вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Інноваційне підприємництво» є набуття студентами системних знань щодо економічних засад, організації та управління інноваційною підприємницькою діяльністю, а також формування практичних умінь ефективно організовувати інноваційні процеси та обґрунтовувати напрями інноваційної діяльності підприємства з урахуванням сучасних тенденцій розвитку економіки та інноваційного середовища.

2.2 Результати навчання

За результатом вивчення дисципліни здобувачі повинні:

Знати:

- теоретичні та методичні засади інноваційного підприємництва, основні напрями державної інноваційної політики;
- правове, нормативно-методичне та інформаційне забезпечення інноваційної діяльності;
- форми й методи організації інноваційного підприємництва;
- специфіку підготовки інноваційних проєктів та реалізації інноваційної діяльності на підприємстві.

Вміти:

- оцінювати підприємницькі здібності та потенціал, застосовувати інструменти дизайн-мислення, обирати найбільш ефективний варіант серед запропонованих інноваційних проєктів;
- усвідомлювати значення інноваційної політики як чинника підвищення ефективності підприємницької діяльності та створення конкурентоспроможної продукції;
- визначати пріоритетні напрями модернізації техніко-технологічної бази підприємства і його продукції;
- розробляти та впроваджувати інноваційні заходи.

Перелік сформованих компетентностей (відповідно до освітньо-професійної програми):

– **загальні:**

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

Програмні результати навчання (відповідно до освітньо-професійної програми):

PH5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

PH6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності.

PH7. Пояснювати моделі соціально-економічних явищ з погляду фундаментальних принципів і знань на основі розуміння основних напрямів розвитку економічної науки.

PH15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

PH23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне, самокритичне мислення.

2.3 Передумови вивчення дисципліни

Перелік дисциплін, які мають бути вивчені раніше: Економіка підприємства, Менеджмент, Маркетинг, Економічний аналіз.

Перелік раніше здобутих результатів навчання:

PH3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

PH8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль I.

Інноваційне підприємництво та стартап екосистема.

Тема 1. Економічна сутність підприємництва

Основні ознаки підприємництва, його функції в ринковій економіці, а також роль підприємця як ініціатора інновацій і носія економічного розвитку. Предмет, об'єкти та завдання підприємництва. Умови здійснення підприємницької діяльності. Види підприємництва та фактори, що впливають на його ефективність. Аналіз значення підприємництва для розвитку економіки та формування конкурентного середовища.

Тема 2. Основні поняття та визначення інновації та інноваційного процесу

Сутність інновацій як ключового чинника розвитку сучасної економіки. Підходи до визначення поняття «інновація», її види та характерні ознаки. Відмінності між нововведенням і інноваціями. Інноваційний процес, його етапи — від виникнення ідеї до її комерціалізації. Фактори, що впливають на ефективність інноваційної діяльності підприємств.

Тема 3. Тенденції інноваційного розвитку економіки

Аналіз сучасних напрямів та закономірностей розвитку інновацій у світовій і національній економіці. Ключові тенденції: цифровізація, глобалізація інноваційних процесів, розвиток стартапів та зростання ролі знань і технологій. Вплив інновацій на конкурентоспроможність підприємств і економічне зростання. Виклики та перспективи інноваційного розвитку в умовах швидких змін зовнішнього середовища.

Тема 4. Організаційні форми інноваційних підприємств

Аналіз різних типів структур, у межах яких здійснюється інноваційна діяльність. Стартапи, технопарки, бізнес-інкубатори, венчурні фірми та інноваційні кластери, їхні особливості та роль у розвитку інновацій. Механізмами взаємодії між наукою, бізнесом і державою. Аналіз переваг та недоліків різних організаційних форм і умови їх ефективного функціонування.

Тема 5. Стартап екосистема

Огляд сутності та структури середовища, в якому виникають і розвиваються стартапи. Основні елементи екосистеми: підприємці, інвестори, бізнес-інкубатори, акселератори, університети та державні інституції. Взаємодія між учасниками та їхній ролі у підтримці інновацій і комерціалізації ідей. Фактори, що впливають на формування ефективної стартап-екосистеми та її значення для економічного розвитку.

Змістовий модуль II.

Особливості організації та ведення інноваційної політики

Тема 6. Система управління інноваційним підприємництвом

Принципи, методи і інструменти управління інноваційною діяльністю підприємств. Основні елементи системи управління: планування, організація, мотивація та контроль інноваційних процесів. Роль стратегічного управління, прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику. Сучасні підходи до підвищення ефективності інноваційного підприємництва.

Тема 7. Сучасні організаційні форми реалізації стартап проєктів

Підходи до створення та розвитку стартапів у сучасних умовах. Акселератори, бізнес-інкубатори, венчурні студії, коворкінги та корпоративні стартап-платформи. Механізми фінансування, менторські підтримки та масштабування стартапів. Переваги цих форм і їх роль у прискоренні інноваційного розвитку.

Тема 8. Державне регулювання і стимулювання інноваційного підприємництва

Роль держави у формуванні сприятливого середовища для розвитку інновацій. Основні інструменти державного впливу, зокрема правове регулювання, податкові пільги, фінансова підтримка, гранти та інноваційні програми. Державна інноваційна політика та механізми підтримки стартапів і науково-дослідних розробок. Проблеми та перспективи державного стимулювання інноваційної діяльності.

Тема 9. Комплексна оцінка ефективності управління інноваційним підприємництвом та стартап проєктами

Підходи і методика оцінювання результативності інноваційної діяльності. Показники ефективності, зокрема економічні, фінансові, соціальні та інноваційні критерії. Оцінці ризиків, інвестиційної привабливості та результатів реалізації стартап-проєктів. Сучасні інструменти моніторингу та підвищення ефективності управління інноваційним підприємництвом.

Тема 10. Фінансування інноваційних процесів. Інвестиції в інноваційному підприємстві

Джерела і механізми залучення фінансових ресурсів для підтримки інноваційної діяльності. Види фінансування, включаючи власні та залучені кошти, венчурні інвестиції, державні гранти та кредити. Принципи інвестування в стартапи та інноваційні проєкти, оцінка ризиків і очікуваної віддачі від вкладень. Сучасні фінансові інструменти, що сприяють розвитку інноваційного підприємства.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього-	у тому числі				
		го	лк	пз	л	кон		с.р.	го	лк	пз	лаб.
Змістовий модуль I												
Інноваційне підприємництво та стартап екосистема.												
Тема 1. Економічна сутність підприємництва	10	2	2			6						
Тема 2. Основні поняття та визначення інновації та інноваційного процесу	10	2	2			6						
Тема 3. Тенденції інноваційного розвитку економіки	12	2	2		2	6						
Тема 4. Організаційні форми інноваційних підприємств	10	2	2			6						
Тема 5. Стартап екосистема	18	4	4		2	8						
Разом за змістовим модулем I	60	12	12		4	32						
Змістовий модуль II												
Особливості організації та ведення інноваційної політики												
Тема 6. Система управління інноваційним підприємництвом	10	2	2			6						
Тема 7. Сучасні організаційні форми реалізації стартап проєктів	12	2	2		2	6						
Тема 8. Державне регулювання і стимулювання інноваційного підприємництва	12	2	2		2	6						
Тема 9. Комплексна оцінка ефективності управління інноваційним підприємництвом та стартап проєктами	10	2	2			6						
Тема 10. Фінансування інноваційних процесів. Інвестиції в інноваційному підприємстві	16	4	4			8						
Разом за змістовим модулем II	60	12	12		4	32						
Усього семестр	120	24	24		8	64						

5 ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Стартап проєкт як форма інноваційного підприємництва	4
2	Розробка продукту для стартапу	4
3	Бізнес- моделювання стартап проєктів	4
4	Маркетинговий менеджмент стартап проєкту	4
5	Бізнес-план стартап проєкту	2
6	Управління ресурсним та інформаційним забезпеченням інноваційного розвитку	2
7	Комплексне оцінювання ефективності інноваційної діяльності фірми	2
8	Управління ресурсним та інформаційним забезпеченням інноваційного розвитку	2
	Усього	24

6 ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

Лабораторні роботи не передбачені навчальним планом.

7 САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна
1	Робота з основною та додатковою літературою	30
2	Вивчення конспекту лекцій	18
3	Підготовка до практичних занять	16
	Усього	64

8 ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання не передбачені навчальним планом.

9 МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Вивчення дисципліни «Інноваційне підприємство» здійснюється зі застосуванням різних методів.

Словесні методи навчання містять *лекції*, які розкривають сутність наукових понять, явищ та процесів, логічно пов'язаних загальною темою;

пояснення, за допомогою яких розкривається сутність закону або процесу з використанням попереднього досвіду здобувачів; *розповіді* з метою спонукання здобувачів до створення в уяві певного образу; евристичні та репродуктивні бесіди, які передбачають приведення попередніх знань до усвідомлення нових явищ та понять.

Наочні методи навчання, які передбачають *демонстрацію* (показ предметів і процесів у динаміці), *ілюстрацію* (схеми, графіки) та *спостереження* (сприймання процесів без втручання у ці процеси).

Практичні методи навчання сприяють формуванню вмінь і навичок, логічному завершенню ланки пізнавального процесу стосовно конкретної теми або розділу. Вони містять: *семінарські заняття*, спрямовані на використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань; також виконання *письмових вправ* з метою цілеспрямованого повторення здобувачами окремих дій задля формування умінь та навичок за дисципліною.

10 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

10.1 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (кількісні критерії оцінювання)

В Університеті застосовуються контрольні заходи поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення різних видів навчальних занять і має на меті перевірку рівня знань здобувачів вищої освіти з відповідної дисципліни. Проведення поточного контролю здійснюється під час навчальних занять, а оцінювання успішності здобувачів вищої освіти визначається відповідною РПНД. Види поточного контролю визначаються відповідною РПНД.

Підсумковий контроль – контрольні заходи, що передбачають встановлення відповідності (вимірювання, оцінювання) здобутих особою результатів навчання вимогам освітньої програми у частині відповідного освітнього компонента.

Контрольний захід у формі заліку полягає в оцінюванні засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на підставі результатів

поточного контролю та передбачає підведення підсумків протягом першого тижня екзаменаційної сесії за розкладом.

Викладач має своєчасно інформувати здобувачів вищої освіти про результати виконання кожного виду робіт при поточному контролі, а про підсумкову оцінку з дисципліни – на останньому занятті.

Присутність здобувача вищої освіти на контрольному заході у формі заліку не є обов'язковою.

Здобувач вищої освіти отримує позитивну оцінку на заліку за умови виконання всіх видів робіт, передбачених РПНД, та за наявності оцінок за кожен вид робіт, що не менше відповідного встановленого мінімального бала.

Підсумковий контроль з дисципліни у формі заліку оцінюється кількістю балів, отриманих здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточного контролю протягом семестру за 100-бальною шкалою:

$$O_d = 0,6 \cdot O_{\text{сем}} + P \cdot O_{\text{сем}}$$

де O_d – підсумкова оцінка з дисципліни в семестрі;

$O_{\text{сем}}$ – сумарна кількість балів, отриманих здобувачем вищої освіти протягом семестру (від 1 до 100 балів), що визначається за формулою:

$$O_{\text{сем}} = \sum O_i;$$

O_i – кількість балів з i -го контрольного заходу поточного контролю дисципліни.

P – ознака виконання всіх видів робіт: $P=0,4$, якщо виконані всі види робіт з позитивною оцінкою, $P=0$ – в іншому випадку (за відсутності позитивної оцінки хоча б з одного поточного контрольного заходу з дисципліни, передбаченого РПНД).

Якщо здобувач вищої освіти не виконав усі види робіт, які передбачені РПНД в даному семестрі, або отримав кількість балів з будь-якого виду робіт менше ніж встановлений мінімум, то він вважається таким, що має академічну заборгованість. У відомість обліку успішності викладач виставляє оцінку «незараховано», бали від 1 до 59, ЄКТС – F/FX.

При формуванні оцінок O_d , $O_{\text{сем}}$ округлення проводиться до цілого за правилами математики.

Оцінка за семестр ($O_{\text{сем}}$) з навчальної дисципліни визначається відповідно до таблиці 10.1.

Таблиця 10.1 – Розподіл балів, що отримує здобувач вищої освіти протягом семестру

Номер змістового модуля	Вид заняття / контрольний захід	Оцінка О сем
1	Пз № 1	8
	Пз № 2	8
	Пз № 3	8
	Пз № 4	8
	Контрольна робота № 1	18
	Контрольна точка 1	50
2	Пз № 5	8
	Пз № 6	8
	Пз № 7	8
	Пз № 8	8
	Контрольна робота № 2	18
	Контрольна точка 2	50
	Усього за семестр	100

Отримані бали переводяться за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Для підсумкового контролю використовуються шкали оцінок, наведені у таблиці 10.2.

Таблиця 10.2 – Шкали оцінок для визнання успішності навчання здобувачів вищої освіти

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проєкту), атестації	для заліку
96-100	A	відмінно	зараховано
90-95	B		
75-89	C	добре	
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно	незараховано
1-34	F		

10.2 Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

1. Основи інноваційного підприємництва, сутність інновацій та їх класифікацію.

2. Принципи організації інноваційної діяльності.
3. Етапи створення та розвитку стартапів.
4. Особливості розробки інноваційних проєктів.
5. Джерела фінансування інновацій.
6. Державне регулювання та підтримку інноваційної діяльності.
7. Сучасні тенденції розвитку інноваційної економіки.

Необхідний обсяг умінь для одержання позитивної оцінки:

1. Генерувати та обґрунтовувати інноваційні ідеї.
2. Розробляти стартап-проєкти.
3. Оцінювати ефективність інновацій.
4. Аналізувати ринки та ризики.
5. Обирати джерела фінансування.
6. Використовувати сучасні інструменти управління інноваціями.

Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру.

Задовільно, E (60-65): виставляється здобувачу, що виявив знання основного навчального матеріалу в мінімальному обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, рекомендованою програмою; припустив помилки у відповіді на запитання при співбесідах, тестуванні та при виконанні завдань тощо, які він може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.

Задовільно, D (66-74): заслуговує здобувач, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання й майбутньої роботи за спеціальністю, впорався з виконанням завдань, передбачених програмою; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповіді на запитання при виконанні завдань тощо, принципів які може усунути самостійно.

Добре, C (75-89): заслуговує здобувач, який виявив повні знання навчально-програмного матеріалу при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив ряд помітних помилок; засвоїв основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичний характер знань з дисципліни; здатний до їх самостійного використання та поповнення в процесі подальшої навчальної роботи і професійної діяльності.

Відмінно, В (90-95): виставляється здобувачу, який виявив систематичні та глибокі знання навчального матеріалу з даної дисципліни вище середнього рівня. Він продемонстрував уміння вільно виконувати завдання, передбачені програмою; засвоїв літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та їх значення для подальшої професійної діяльності.

Відмінно, А (96-100): заслуговує здобувач, який виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчально-програмного матеріалу, вміння вільно виконувати завдання, що передбачені програмою, засвоїв основну та додаткову літературу, яка рекомендована програмою; проявив видатні творчі здібності в розумінні, в логічному, чіткому, стислому та ясному трактуванні навчально-програмного матеріалу; засвоїв основні поняття дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.

11 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11.1 Базова література

1. Котлубай В. О., Отливанська Г. А. Інноваційне підприємництво та управління стартап проектами. Economic evaluation of innovative solution: практикум. Одеса. 2021. 131 с.
2. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності: навч. посібник. Львів: «Новий світ - 2000», 2020. 427 с
3. Lee A. Swanson, Grant A. Wilson. Entrepreneurship Innovation and Technology Management. Kendall Hunt Publishing, 2021. 277 p.
4. Tim Mazzarol, Sophie Rebound. Entrepreneurship and Innovation. Springer, 2021. 509 p
5. Менеджмент інвестиційної діяльності: підручник / М.П. Бутко, І.М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін. / за заг. ред. М. П. Бутка. Київ: Центр учбової літератури, 2021.
6. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент : підручник. Суми : Університетська книга, 2025. 334 с. ISBN 978-966-680-504-4
7. Ілляшенко С.М., Шипуліна Ю.С., Ілляшенко Н.С. Маркетинг інновацій. Маркетинг: Світовий досвід та український вимір : підручник / За заг. ред. А.О. Старостіної. Київ : Видавництво Ліра-К, 2024. С. 366-378. С. 366-378.
8. Юринець З. В. Управління інноваціями : навчальний посібник. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2022. 256 с.

11.2 Допоміжна література

1. Березовська Л.О., Долженко І.І. Податкове регулювання інноваційної діяльності суб'єктів господарювання в Україні. Науковий вісник Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. Серія «Економіка». 2021. Том 26. Випуск 1 (86). С. 123– 130. URL: http://www.visnyk-onu.od.ua/journal/2021_26_1/21.pdf
2. Березовська Л.О., Кириченко А.В. Державні закупівлі як інструмент стимулювання розвитку інновацій. Економіка та суспільство. 2022. № 43. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1697> DOI: 10.32782/2524-0072/2022-43-4
3. Борецька Н.П., Петренко Л.А. Заходи активізації інноваційної діяльності підприємства в сучасних умовах. Бізнес-навігатор. 2019. Вип. 5-1. С. 94–100. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bnav_2019_5-1_18.

4. Дудар Т. Розвиток інноваційної діяльності в аграрному секторі економіки України /Т. Дудар// Вісник Тернопільського національного економічного університету. 2019. № 1. С. 60-69.

5. Кириченко А. В., Березовська, Л. О. Інноваційні товари як основа інноваційного підприємництва. Економіка та суспільство. 2021. №29. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-29-10>

6. Лаврененко В.В., Петренко Л.А. Формування екосистем академічного підприємництва на засадах створення та капіталізації інтелектуальних активів ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». 2020. URL: http://projects.dunehd.com/bitstream/handle/2010/34857/eptp_20_29.pdf?sequence=1&isAllowed=y

7. Петренко Л. А. Формування конкурентних переваг підприємств на основі інновацій в умовах економіки знань. Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія Економічні науки. 2019. № 6 (141). С. 47–59.

8. Петренко Л. А. Шевченко Р.В. Інновації в рослинництві: актуальні напрями та показники ефективності впровадження. Агросвіт. 2019. №4. С. 42–50.

9. Петренко Л. А. Інновації в цифрову епоху та їх застосування в сфері кадрової безпеки. ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана». 2021. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/handle/2010/36232>

10. Циліорик Г.І. Інноваційна діяльність в умовах економічної конкуренції /Г.І. Циліорик// Облік і фінанси АПК: освітній портал. 2021. С. 234-240.

11. Бойківська Г. Овчарук О., Ткаченко Д. Управління персоналом підприємств з урахуванням принципів сталого розвитку. *Modeling the development of the economic systems*. 2024. № 1. С. 105-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2024_1_15.

12. Базалійська Н. Моделювання бізнес-процесів аутсорсингу персоналу як оптимізаційної HR-технології управління підприємством за сучасного стану економіки. *Modeling the development of the economic systems*. 2022. № 1. С. 108-119.

13. Пестовська З. С., Вернигора В. К. Сучасне управління персоналом: лідерство в умовах ризиків і викликів розвитку підприємства. *Економічний простір*. 2025. № 203. С. 209-215. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpros_2025_203_31.

14. Жернова Є. В. Гнучка кар'єра як дієвий інструмент підвищення ефективності управління персоналом підприємства в цифровій економіці. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2025. № 90. С. 18-25. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2025_90_4.
15. Дворник І. Дворник О., Гарафонова О. Сучасна стратегія управління персоналом підприємства в умовах воєнного стану. *Modeling the development of the economic systems*. 2023. № 2. С. 144-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2023_2_21.
16. Маковецька І. Ніколаєва М., Баннікова Н. Роль інноваційних стратегій в процесі управління персоналом та їх вплив на підвищення ефективності підприємства. *Modeling the development of the economic systems*. 2025. № 2. С. 67-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mdes_2025_2_11.
17. Менеджмент персоналу: навч.-методич. посіб. / Дяків О. П., Коцур А. С., Островерхов В. М., Надвиничний С. А., Шкільняк М. М., Шушпанов Д. Г. / за заг. ред. М. М. Шкільняка. Тернопіль. 2022. 280 с.
18. Лазаренко Ю., Єфремов І. Управління залученістю персоналу бізнес-організації: моделі, драйвери та інструменти формування. *Economic synergy*. 2025. Вип. 3. С. 155-174. http://nbuv.gov.ua/UJRN/econsyn_2025_3_14.
19. Залевська О. В., Проботюк А. О. Система управління та аналізу даних персоналу. *Сучасні проблеми моделювання*. 2024. Вип. 26. С. 121-128. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cpm_2024_26_16.
20. Борисюк О. М., Клюка А. І. Мотивація персоналу як фактор підвищення ефективності системи управління в умовах війни. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна*. 2022. Вип. 1. С. 10-16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvldu_2022_1_4.

12 ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Наукова бібліотека Харківського національного університету радіоелектроніки. URL: <http://lib.nure.ua>.
3. Електронний архів відкритого доступу Харківського національного університету радіоелектроніки. Наукові праці викладачів кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою URL: <http://openarchive.nure.ua/handle/document/67>.

4. Сайт кафедри економічної кібернетики та управління економічною безпекою Харківського національного університету радіоелектроніки. Робочі програми навчальних дисциплін. URL: <http://eces.nure.ua/studentam/anotacii-disciplin-2/anotacii-disciplin-specialnist-073-menedzhment-osvitnja-programa-upravlinnja-finansovo-ekonomichnoju-bezpekoju/robochi-programi>.

5. Навчальні матеріали он-лайн. URL: <https://pidruchniki.com/84386/ekonomika/>.

6. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку». URL: <http://www.market-infr.od.ua/uk/>.